Nr. 229 SOSNOWIEC sobota dnia 13 października 1917 roku Rok XII

KURJER ZAGŁĘBIA

Dziennik społeczny, polityczny i literacki. Wychodzi codziennie z wyłączeniem dni poświątecznych.

PRZEDPŁATA. W Sosnowcu bez odnoszenia do domu kwartalnie Mk. 3.50, miesięcznie 1.25 z odnoszeniem do domu oraz w kantorach i księgarniach kwartalnie 4,50, miesięcznie 1,50. Pocztą w okupacji Niemieckiej kwartalnie 4.50 miesięcznie 1.50; Pocztą w okupacji Austrjackiej kwartlnie kor. 7.50 miesięcznie 2.50.

OGŁOSZENIA Za jeden wiersz petitu lub jego miejsce przed tekstem Mk. 1.50, po tekście III str. 60 fen. Nadesłane w tekście Mk. 1.75. Zwyczajne ogłoszenia za wiersz petitowy na IV stronie 35 fen. drobne ogłoszenia za wyraz 8 fenigów.

Adres Redakcji i Administracji: SOSNOWIEC, ul. Dęblińska Nr. 7.

Adres dla depesz: „KURJER" — SOSNOWIEC.

Redakcja i Administracja otwarta od 8-ej rano bez przerwy do 7-ej godz. wiecz. W niedziele — — i święta od 9-ej do 11-ej rano. — —

PRENUMERATĘ i OGŁOSZENIA przyjmują nadto wszystkie kantory ogłoszeń, księgarnie i — — agentury w kraju i zagranicą. — —

Nasze szkolnictwo początkowe

Ze strony rządu zwierzchni nadzór i kierownictwo szkolnictwem należy do departamentu wyznań i oświecenia publicznego, komisarzami zaś departamentu na poszczególne okręgi są mianowani inspektorzy. Ze strony zaś społeczeństwa nadzór oraz opiekę nad szkolnictwem wykonywać będą Rady Okręgowe, dozory szkolne i opieki szkolne. W ten sposób społeczeństwo wraz z rządem będzie współpracować w zakresie spraw szkolnictwa. Ze względu na to znaczenie Rad Okręgowych, oraz że takowe wkrótce i w Sosnowieckim Okręgu organizowane będą, przepisy o tej Radzie dla informacji podajemy według tymczasowej ustawy w całości

O Radzie Szkolnej Okręgowej.

Art. 29. Każdy okręg szkolny posiada Radę Szkolną Okręgową.

Miasta: Warszawa, Łódź, Lublin, Sosnowiec, Częstochowa stanowią samodzielne okręgi szkolne z osobnemi Radami Szkolnemi Okręgowemi.

Dyrektorowi Departamentu W. R. i O. P. przysługuje prawo wyodrębniania miast innych w samodzielne okręgi szkolne.

Art. 30. **Rada Szkolna Okręgowa składa się:**

a) z członków z wyborów:
1) z trzech przedstawicieli, wybranych przez sejmik powiatowy, przyczem jeden przynajmniej winien być członkiem sejmiku;
2) z jednego — wybranego przez radę miasta okręgowego;
3) z jednego przedstawiciela zawodu nauczycielskiego, wybranego przez konferencję okręgową nauczycieli szkół elementarnych publicznych;
4) z kierownika (czki) seminarjum nauczycielskiego lub nauczyciela (lki) zakładu naukowego średniego, wybranego (ej) przez Radę Szkolną Okręgową na jednem z pierwszych posiedzeń.

Jeżeli w okręgu niema zakładu naukowego średniego oraz seminarjum nauczycielskiego, wchodzi kierownik jednej z miejscowych szkół elementarnych publicznych wieloklasowych, wybrany na jednem z pierwszych posiedzeń Rady Szkolnej Okręgowej.

b) z członków z nominacji:
1) z dwuch obywateli, powołanych przez Dyrektora Departamentu W. R. i O. P.
2) z osób duchownych: reprezentanta kościoła rzymsko-katolickiego i reprezentantów innych wyznań, o ile dane wyznanie stanowi w okręgu więcej niż 1 proc. ogółu ludności; reprezentantów wyznań powołuje Dyrektor Departamentu po porozumieniu się z władzą kościoła rzymsko-katolickiego, wzgl. zwierzchnością gmin wyznaniowych.

c) z członka z urzędu: lekarza okręgowego (wzgl. szkolnego).

W posiedzeniach Rady Szkolnej biorą udział inspektor Okręgowy i jego zastępca oraz Komisarz Państwowy.

Art. 31. Rada Szkolna Okręgowa miast, wydzielonych w odrębne okręgi szkolne, składa się:

a) z członków z wyborów;
1) z dwuch, wybranych przez magistrat;
2) z czterech reprezentantów rady miejskiej, przez nią wybranych, przyczem dwaj przynajmniej winni być członkami rady;
3) z kierownika (czki) seminarjum nauczycielskiego, wybranego (ej) na jednym z pierwszych posiedzeń Rady Szkolnej Okręgowej;
4) z kierownika (czki) lub nauczyciela (lki) zakładu naukowego średniego, wybranego (ej) na jednem z pierwszych posiedzeń Rady Szkolnej Okręgowej;
5) z jednego przedstawiciela (lki) zawodu nauczycielskiego, wybranego (ej) przez konferencję nauczycieli szkół elementarnych publicznych;

b) z członków z nominacji:
1) z dwuch obywateli miasta, powołanych przez Dyrektora Departamentu W. R. i O. P.;
2) z reprezentantów wyznań, jak wyżej w art. 30 p. b-2;

c) z członka z urzędu: lekarza szkolnego (naczelnego).

W posiedzeniach Rady Szkolnej Okręgowej bierze udział Inspektor Okręgowy lub jego zastępca i Komisarz Państwowy.

Art. 32. Mandaty członków Rady Szkolnej Okręgowej trwają: członków z mianowania i reprezentantów nauczycielstwa—trzy lata, delegatów sejmiku i rady miejskiej — tak długo, jak długo trwają mandaty do sejmiku i rady miejskiej.

Art. 33. Kolegja wyborcze prócz członków czynnych wybierają po trzech zastępców, którzy wchodzą do Rady Szkolnej Okręgowej w razie ustąpienia członka czynnego.

Protokuły wyborcze są przesylane do Departamentu W. R. O. P. w dniu następnym po dokonanych wyborach.

Zaskarżenia na prawidłowość wyborów mogą być wnoszone do Departamentu W. R. i O. P. najpóźniej w przeciągu dni 7, licząc od dnia następnego po dokonaniu wyborów.

Członkowie Rady rozpocząć mogą pełnienie swych obowiązków po otrzymaniu zawiadomienia Departamentu W. R. i O. P. o zatwierdzeniu wyborów.

Członkowie ustępujący pełnią swe obowiązki do czasu zatwierdzenia ich następców przez Dyrektora Departamentu W. R. i O. P.

Art. 34. **Do obowiązków Rady Szkolnej Okręgowej wogóle należy:**

I. roztaczanie nadzoru nad szkolnictwem elementarnem publicznem i prywatnem;

II. wyjednywanie środków na potrzeby szkolne i oświatowe oraz zarządzanie funduszami swego okręgu;

III. sprawowanie władzy zwierzchniej nad Dozorami Szkolnemi w gminach i Opiekami Szkolnymi;

IV. badanie potrzeb szkolnych i oświatowo-kulturalnych swego okręgu i współdziałanie z Inspektorem Okręgowym i Dozorami Szkolnymi w sprawie czynienia zadość tym potrzebom.

W szczególności zaś do niej należy:

1. roztaczanie nadzoru nad elementarnemi szkołami publicznymi i prywatnemi, z wyjątkiem szkół ćwiczeń przy seminarjach nauczycielskich, za pomocą wizytacji szkół przez delegowanych członków Rady, bez prawa jednak przeegzaminowywania uczniów i czynienia uwag nauczycielom; nie mogą być do wizytowania delegowani nauczyciele czynni;

2. sprawowanie władzy zwierzchniej nad Dozorami Szkolnymi; mianowanie przepisanej liczby członków Dozorów, zatwierdzanie wyborów i rozwiązywanie Dozorów Szkolnych w razie, gdyby Dozór nie spełniał swych obowiązków lub działalność jego była niezgodną z niniejszą ustawą;

3. decydowanie zgodnie z instrukcjami Dyrektora Departamentu W. R. i O. P. w sprawie projektów sieci szkolnych, sporządzanych przez Dozory Szkolne w gminach;

4. decydowanie wniosków w sprawie otwierania szkół poszczególnych;

5. wydawanie koncesji na otwieranie szkół elementarnych prywatnych;

6 wydawanie opinji o wnioskach Dozorów Szkolnych w sprawie zwijania szkół istniejących lub zamiany tych źródeł dochodowych, z których poszczególne szkoły korzystają;

7. Ogłaszanie w przepisanym terminie konkursów na wakujące stanowiska nauczycielskie, wybór kandydatów z możliwem uwzględnieniem życzeń Dozorów i Opiek Szkolnych i przedstawianie kandydatów Inspektorowi do zatwierdzenia;

8. udział w urzędzie dyscyplinarnym do spraw służbowych nauczycieli, którego kompetencje określi oddzielna ustawa;

9. współdziałanie z Inspektorem Okręgowym w sprawie dalszego kształcenia nauczycieli szkół elementarnych (urządzanie kursów wakacyjnych uzupełniających konferencji nauczycielskich itp);

10. wydawanie stypendjów na dalsze studja dla nauczycieli szkół elementarnych, subwencjonowanie bibljotek okręgowych dla nauczycieli, tworzenie muzeów pedagogicznych i opieka nad niemi, ułatwianie nabywania podręczników, pomocy naukowych, materjałów piśmiennych, książek do bibljotek szkolnych, ksiąg i druków szkolnych;

11. roztaczanie nadzoru nad gospodarką szkolną gmin, rozpatrywanie sprawozdań Dozorów gminnych i kontrola nad wykonaniem gminnych budżetów szkolnych:

12. zarządzanie funduszami, przeznaczonymi na cele szkolne okręgu; opieka nad majątkiem szkolnym okręgu i fundacjami szkolnemi, o ile czynności te nie zostały zastrzeżone innym władzom;

13. występowanie z wnioskami do Departamentu W. R. i O. P. w sprawach szkolnych i oświatowo kulturalnych, udzielanie wyjaśnień i opinji na jego żądanie, składanie rocznych sprawozdań Departamentowi,

14. rozpatrywanie wszelkich wniosków, napływających do Rady;

15. określanie norm, podług których Dozory Szkolne gmin:
1) zaopatrują nauczycieli w opał, 2) — szkoły w opał, oświetlenie i materjały piśmienne, 3) pokrywają koszty usługi i utrzymania czystości w szkołach;

16. opieka i nadzór nad budownictwem szkolnym i hygieną szkolną.

Art. 35. Członkowie Rady Szkolnej Okręgowej pełnią swe obowiązki bezpłatnie z wyjątkiem sekretarza, który może pobierać wynagrodzenie.

Art. 36. Rada wybiera przewodniczącego i zastępcę na trzy lata. Na stanowiska te nie mogą być wybierani członkowie Rady, którzy zajmują urzędy płatne w szkolnictwie, utrzymywanem lub subsydjowanym przez organy samorządu miejscowego.

Art. 37. Rada Szkolna Okręgowa może zapraszać na posiedzenia rzeczoznawców z poza Rady; mają oni głos doradczy.

Art. 38. Posiedzenia Rady Szkolnej Okręgowej odbywają się przynajmniej raz na miesiąc.

Nadzwyczajne posiedzenia mogą być zwoływane przez przewodniczącego według uznania, na żądanie Inspektora Okręgowego lub na wniosek dwuch członków Rady — w przeciągu dni 7. Do stanowienia uchwał prawomocnych potrzebna jest obecność Inspektora Okręgowego lub jego zastępcy i zwykłej większości członków Rady. Wszystkie sprawy są rozstrzygane większością głosów obecnych członków Rady. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego. Inspektor Okręgowy i Komisarz Państwowy mają prawo zabierania głosu poza koleją zapisanych mówców.

Nie może brać udziału w obradach i głosowaniu członek Rady nad sprawami, które w jakikolwiek sposób związane są z jego osobistymi interesami lub interesami jego krewnych i powinowatych.

Art. 39. Nad zgodnością uchwał Rady z obowiązującemi ustawami czuwa Inspektor Okręgowy w razie sprzeczności między powziętą przez Radę uchwałą a ustawą Inspektor wstrzymuje wykonanie uchwały. W kwestjach spornych Rada Szkolna Okręgowa może odwołać się do Dyrektora Departamentu W. R. i O. O.

Art. 40 Wszelkie zażalenia przeciwko rozporządzeniom i orzeczeniom Rady Szkolnej Okręgowej rozstrzyga Dyrektor Departamentu W. R. i O. P. Zażalenia wnoszą się w przeciągu dni 7, licząc od dnia następnego po dniu doręczenia lub opublikowania.

Art. 41. Rada Szkolna Okręgowa według uznania może wyłaniać Wydział Wykonawczy:
a) z przewodniczącego lub zastępcy
b) z jednego członka Rady Szkolnej Okręgowej.
c) z sekretarza Rady.

Art. 42. Rada Szkolna Okręgowa układa regulamin swej wewnętrznej działalności, określa w granicach niniejszej ustawy kompetencje Wydziału Wykonawczego i komunikuje swe postanowienia w tym względzie Dyrektorowi Departamentu W. R. i O. P.

Art. 43. Rada za zgodą przewodniczącego może powierzać wykonanie pewnych uchwał osobnemu delegatowi lub delegatom.

Art. 44. Rada może tworzyć komisje, do których wchodzić mogą prócz członków Rady Szkolnej Okręgowej osoby do niej nie należące. Przewodniczącym komisji winien być członek Rady.

Art. 45. Członkowie Rady Szkolnej Okręgowej nie przebywający na posiedzenie, winni usprawiedliwić swoją nieobecność. Członek Rady, nie przebywający bez usprawiedliwienia na trzy posiedzenia kolejno, otrzymuje wezwanie specjalne w razie ponownego nieprzybycia będzie uważany za ustępującego z Rady. Na miejsce jego wchodzi zastępca.

Art. 46. Władzę zwierzchnią nad działalnością Rad Szkolnych Opiekuńczych sprawuje Dyrektor Departamentu W. R. i O. P. Dyrektorowi Departamentu przysługuje prawo rozwiązania Rady Szkolnej Okręgowej w razie gdyby Rada nie spełniała swych obowiązków lub działalność jej była niezgodną z z niniejszą ustawą.

WOJNA.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (BTW.). Urzędowo donoszą dnia 11 października:

Wschodni teren walk.

Ogień przeszkodowy w wielu miejscach frontu ożywiony, wzmagał się chwilami w równinie rumuńskiej i pod Brailą, którą rosjanie ostrzeliwali. W odwet baterje nasze wzięły pod ogień Gałacz, gdzie wybuchły pożary.

Zachodni teren walk.

Grupa wojsk następcy tronu księcia Ruprechta.

W odcinku nadbrzeżnym we Flandrji oraz między jeziorem Blancart a Poelkapelle walka artyleryjska wzmogła się popołudniu do wielkiej siły.

Pod Draibank francuzi natarli ponownie, lecz bezowocnie.

Na polu walki na wschód od Yprez ogień był zmienny pod względem siły, anglicy nie nacierali,

W bitwie napowietrznej, która wywiązała się wieczorem nad Zonnebeke — Zandvoorde, a w której brało udział około 80 samolotów, strącono 3 samoloty nieprzyjacielskie.

Grupa wojsk niemieckiego następcy tronu.

Na wschodnim brzegu Mozy reńskie i westfalskie bataljony, po skutecznem przygotowaniu ogniowem, znowu wydarły francuzom w silnem natarciu ważny teren w lesie Chaume. Nieprzyjaciel podjął 4 nocne przeciwuderzenia, które wszystkie rozchwiały się z wielkiemi stratami. Przeszło 100 jenców i kilka karabinów maszynowych wpadło w ręce nasze. Również na południo - zachód od Beaumont i pod Bezonvaux kilka natarć na linje francuskie miało całkowite powodzenie.

Front macedoński.

Ożywiona działalność artylerji w wąwozie między jeziorem Ochryda a Prespa, w łuku Cerny, oraz między jeziorami Wardar i Dojran, Wielokrotne natarcia oddziałów wywiadowczych; przeciwnika odparto.

*

We wrześniu straty nieprzyjacielskich sił bojowych napowietrznych na frontach niemieckich wynoszą 22 balony na uwięzi i 347 samolotów, z których 167 spadło poza linjami naszemi, zaś reszta, jak widać było, po tamtej stronie stanowisk nieprzyjacielskich

Myśmy stracili w walce 82 samoloty i 5 balonów na uwięzi.

Pierwszy generał kwatermistrz
Ludendorff.

Deklaracja nowego rządu rosyjskiego.

SZTOKHOLM, 11 października. Doniesienie Pet. Ag. Tel.: „Nowoutworzony rząd wydał deklarację w której między innemi powiedziano, Nowe zamieszki wybuchły wewnątrz kraju na skutek ruchu Korniłowa, który aczkolwiek stłumiony, zagraża jednak całości republiki.

Przez kraj wieje wiatr anarchji, nacisk wroga zewnętrznego wzrasta, żywioły kontrrewolucyjne podnoszą głowę w nadziei, że przesilenie i ciosy fatalne, jakie znosi kraj cały, ułatwią im unicestwienie wolności narodu rosyjskiego.

Przekazując konstytuancie, jako mającej w kraju władzę absolutną, ostateczne rozwiązanie wszystkich ważnych spraw, od których zależy pomyślność narodu, nowomianowany Rząd tymczasowy wyraża pogląd, że tylko za pomocą ustawicznej pracy w dążeniu do wynalezienia różnych decydujących, a niezbędnych dla życia narodowego środków, jest w stanie wypełnić swój obowiązek i zgodnie odpowiadzieć zasadniczym wymaganiom narodu. Przejęty przekonaniem, że pokój powszechny umożliwi naszej wielkiej ojczyźnie rozwinąć wszystkie jej siły twórcze, będzie rząd nieustannie prowadzić czynną politykę wewnętrzną w duchu zasad demokratycznych.

Rząd użyje wszystkich swych sił w celu poparcia wspólnej sprawy sojuszników, obrony kraju i energicznego wystąpienia przeciwko wszelkim zamiarom zdobycia ziemi innych narodów a zarówno przeciwko **wszelkiej próbie narzucenia Rosji woli obcej, i będzie usiłował wypędzić wojska nieprzyjacielskie z Rosji.**

Co się tyczy sprawy agrarnej, to rząd jest zdania, że stosunki pomiędzy właścicielami ziemi, a chłopami na tle władania ziemią mogą być uregulowane przez komisje gospodarstwa miejskiego, które nie naruszając w niczem obecnych stosunków własnościowych, mogą się zająć wyzyskaniem gruntów i przystosowaniem ich do uprawy.

Rząd przyzna wszystkim narodowościom prawo decydowania, na wypracowanych przez konstytuantę podstawach, o swej przyszłości i natychmiast przystąpi do wybrania specjalnej rady po spraw narodowościowych, w celu łatwiejszego rozwiązania tych spraw przez konstytuantę.

Deklaracja kończy się wezwaniem do całego narodu, ażeby się skupić około rządu w celu współdziałania w realizacji obecnych spraw zasadniczych, mianowicie w dziedzinie obrony kraju, przywrócenia porządku i zwołania konstytuanty.

Apel pokojowy.

KOPENHAGA. Na posiedzeniu prawodawczem parlamentu prowizorycznego ze wszystkich stron podkreślano konieczność przedsięwzięcia energicznych i zdecydowanych środków do przywrócenia powszechnego pokoju narodów.

Skobelew wystąpił z propozycją skierowania do narodów Europy wezwania pokojowego by rosyjską politykę zagraniczną skierować na tory prowadzące do szybkiego pokoju powszechnego.

Propozycja przyjętą została przez większość parlamentu.

We Włoszech.

ZURICH, (BTW). Otrzymano tutaj prywatny list, datowany 29-go września, a zawierający m. in. następujące szczegóły o stanie rzeczy we Włoszech:

Mówiąc delikatnie, zapowiada się tutaj zmiana systemu a la russe.

W charakterze introdukcji wysadzono w Turynie w powietrze główny dworzec kolejowy, podpalono pobliskie hotele, z wyjątkiem jednego jedynego w którym mieszka Giolitti.

W porcie w Genui podpalono okręty Dezercje przybrały rozmiary nie dające się już obliczać

Część dezerterów, uzbrojona w karabiny maszynowe, oszańcowała się w górach w ilości, jak słychać, około 100.000 ludzi.

Konferencja socjalistów francuskich.

GENEWA, 11-go października (BTW.) Zakończenie konferencji socjalistycznej w Bordeaux na której porządku dziennym była sprawa wstąpienia jednego lub kilku socjalistów do gabinetu, pozostawiło wrażenie, że Thomas i Compere Morel otrzymają teki ministerjalne.

Z dnia na dzień.

Zaopatrzenie rodzin legjonistów polskich.

Komunikat Biura Opieki Komisji Wojskowej T. Rady Stanu.

Wskutek przejścia Legjonow z etatu austrjackiego na etat niemiecki, a następnie powrotu części Legjonów w postaci Polskiego Korpusu Posiłkowego na etat austrjacki wyłaniają się tu i owdzie pewne trudności w poborze zasiłków wojskowych. Są to jednak niedomagania chwilowe, spowodowane względami techniczno - rachunkowymi. Aczkolwiek niektóre rodziny odczuwają niewątpliwie przykro przerwę w pobieraniu zasiłków, jednakowoż nie ponoszą one w rzeczywistości straty, albowiem ewentualna późniejsza wypłata obejmie wstecz wszystkie miesiące, za które nie wypłacono bieżących zasiłków.

Stan sprawy zasiłków dla rodzin legjonistów polskich przedstawia się w następujący sposób: Do końca kwietnia b. r. wypłacał zasiłki austro-węgierski zarząd wojskowy według norm austrjackich. Od 1 maja do 31 sierpnia b. r. wypłacał zasiłki niemiecki zarząd wojskowy, a to za miesiąc maj, czerwiec i lipiec według norm austrjackich, a za sierpień według norm niemieckich. Od 1 września b. r. rodziny legjonistów, wchodzących w skład Polskiego Korpusu Posiłkowego otrzymują zasiłki według norm austrjackich, natomiast rodziny legjonistów, pozostających w Królestwie Polskiem, otrzymują zasiłki według norm niemieckich. Te zarządzenia administacyjne nie powinnyby w zasadzie wpływać na regularne pobieranie zasiłków, albowiem miejsca wypłaty (w Galicji kasy państwowe, w austrjackiej okupacji Komendy Powiatowe, w okupacji niemieckiej urzędy powiatowe) pozostały nadal te same. Ponadto powinny uprawnione do poboru zasiłków rodziny pobierać je do sierpnia b. r. w tej samej wysokości, albowiem przyznawano je do tej pory według zasad austrjackich. Zasiłki za miesiąc sierpień przyznawano według norm niemieckich (żona 20 marek czyli 31 koron, inni członkowie rodziny po 10 marek czyli po 15 i pół korony), a więc niższych, aniżeli austrjackich. Od września zaś pobierają rodziny legjonistów, wchodzących w skład Polskiego Korpusu posiłkowego, zasiłki z powrotem według zasad austrjackich, natomiast rodziny legjonistów, pozostających na terenie Królestwa Polskiego, oraz rodziny legjonistów, internowanych w Szczypiornie pobierają nadal zasiłki według norm niemieckich. Wypłatę zasiłków uskuteczniają także i w dalszym ciągu poprzednio wymienione instytucje. Wyjaśnień w sprawach zasiłków udziela Biuro Opieki Komisji Wojskowej T. Rady Stanu w Warszawie.

Opodatkujcie się pod hasłem Ratujmy dzieci!“

Z Sosnowca

Dnia 12/X

PROGRAM

uroczystego obchodu setnej rocznicy zgonu Tadeusza Kościuszki.

W niedzielę dnia 14 października r. b.

a) nabożeństwo uroczyste w kościele parafji w Sosnowcu o godz. 10 rano wobec członków komitetu i delegacji, władz miejskich i polskich, stowarzyszeń i związków oświatowych, kulturalnych i zawodowych,

b) po ukończeniu nabożeństwa pochód uroczysty zgromadzonych na nabożeństwie ulicami: Sienkiewicza, St. Sosnowiecką, Trzeciego Maja, Dietlowską i Szeroką do pomnika.

c) odsłonięcie i poświęcenie pomnika Kościuszki z przemówieniami księdza, przewodniczącego Komitetu i śpiew chórów;

c) tegoż dnia po południu i wieczorem przedstawienie popularne sztuki „Kościuszko pod Racławicami", w sali Związku Robotników Chrześcijańskich;

e) o godz. 7 wieczór koncert w Domu Ludowym przy ul. Jasnej 23

2. W poniedziałek dnia 15 października:

a) nabożeństwo żałobne we wszystkich kościołach dla szkół i instytucji o godz. 9 i pół rano;

b) poranki deklamacyjno-muzyczne dla szkół ludowych i innych siłami tychże szkół;

3. tegoż dnia wieczorem o godz. 7 i pół uroczysty wieczór ku czci Tadeusza Kościuszki w Teatrze Zimowym według załączonego programu.

4. tegoż dnia o godz. 10 wieczór jako w chwili zgonu Tadeusza Kościuszki, żałobne bicie w dzwony we wszystkich kościołach Sosnowca.

Porządek w czasie pochodu będzie utrzymywała Straż z odznakami biało-czerwonemi.

Porządek na ulicach bocznych utrzymuje policja, przy pomniku na placu straż honorowa.

Zamknięte ulice: Żelazna przy Katarzynie, Piekarska przy Renardzie, Szeroka przy ul. Dietlowskiej, Pogońska przy Hulczyńskim i schodki od 11 dla ruchu kołowego i od 11 i pół dla pieszego.

Pochód harcerstwa do pomnika dn. 14 go o godz. 6 i pół wiecz. z ul. Nowokościelnej z pochodniami i z orkiestrą. Przy pomniku mowa jednego z harcerzy.

—

W skład prezydjum Komitetu Obchodu Kościuszkowskiego wchodzą następujące osoby: L. Krecmar przewodniczący; dr. Zieleniewski i ksiądz Plenkiewicz zastępcy; T. Niernsee, sekretarz; A. Michael, zastępca; St. Dobrzeniecki, skarbnik; I. Przemyski, zastępca.

Kancelarja Komitetu mieści się przy ul. Kołłątaja Nr. 10 II piętro.

W teatrach.

W Teatrze Ludowym przy ul. Kościelnej Nr. 7 pod kierunkiem Wł. Bernatowicza. W niedzielę o godz. 7-ej wieczorem, w poniedziałek o godz. 2-ej popołudniu tylko dla uczni i wieczorem o godz. 7-ej

„Kościuszko pod Racławicami".

Obraz historyczny ludowy w 6 obrazach Władysława Ludwika Anczyca. Obrazy: 1) Prezydent Lichocki, 2) Przysięga, 3) Rzeź w Kurowie, 4) Bartosz Głowacki, 5) Racławice, 6) Nobilitacja.

Udział weźmie cały zespół artystyczny z udziałem sił amatorskich. Wojsko i kosynierów odtworzą miejscowe drużyny skautowskie, włącznie 80 osób.

W sali Związku na Pogoni. W niedzielę o godz. 3 popołudniu w sali Związku Żelaznego na Pogoni

„Dla Ojczyzny".

Obraz sceniczny w 6 odsłonach na tle rocznicy Kościuszkowskiej Jadwigi z Łobzowa.

Obraz 1, 2 i 3 dzieje się w Księstwie Warszawskiem, 3 i 6 pośród unitów, 5 wśród wychodźców polskich w Ameryce.

Bilety wcześniej zamawiać można i w Związku Żelaznym na Pogoni.

W Teatrze Zimowym w poniedziałek dnia 15 października 1917 r. koncert z udziałem: T-wa „Lutnia", Sosnowieckiej Szkoły Muzycznej, Domu Ludowego oraz solistów.

1. Program. Część I-sza. 1) Hymn „Boże coś Polskę" odśpiewają chóry mieszane „Lutni" i Domu Ludowego z tow. orkiestry „Lutni" pod dyr. T. Olszewskiego.

2. Słowo wstępne.

3. Kantata na setną rocznicę śmierci Tadeusza Kościuszki, Leona Rygiera, muzyka Stefana Jakubowicza. a) Rapsod — p. Pachelski, b) Głos Kościuszki (solo za sceną), c) Chór Polek, d) Chór Polaków i Polek wykonają sekcje chóralne i orkiestrowe zespołów muzycznych Sosnowieckiej Szkoły Muzycznej, pod kierunkiem Stefana Jakubowicza.

Część II-ga: 1) Uwertura z opery „Zamek na Czorsztynie" — K. Kurpińskiego, Polonez elegijny Z. Noskowskiego wykona orkiestra Sosn. Szkoły Muzycznej pod kier. dyr. St. Jakubowicza.

2. „Kościuszce" — słowa St. Płodowskiego — muz. W. Powiadowskiego — odśpiewają chóry męskie „Lutni", solo p. Dobrzeniecki.

3. Polonez z opery „Hrabina" — St. Moniuszki na kwintet: altówka, 3 wiolonczele i kontrabas — odegrają członkowie „Lutni".

4. „Pamięci Kościuszki" pieśń na chóry mieszane, słowa St. Płodowskiego, muzyka H. Obuchowicza — odśpiewają chóry „Lutni" pod dyr. H. Obuchowicza.

5. „Pogrzeb Kościuszki" deklamacja — wypowie p. F. Kojusówna, przy akompanjamencie p. Obuchowicza.

6. „Cichy Domku" — St. Moniuszki.

7. „Jeszcze Polska nie zginęła" — wykonają połączone chóry męskie pod dyr. W. Powiadowskiego.

Początek o godz. 7 wieczorem.

Program odsłonięcia pomnika w dniu 14 października 1917 roku.

Po odejściu czoła pochodu do pomnika na sygnał strażacki trąbką „zbiórka", sztandarowi z asystą występują z szeregów i po prawej stronie ulicy prędko dążą do pomnika, gdzie się ustawiają według wskazówek Naczelnika Straży. Przez ten czas orkiestra gra marsza.

Po ustawieniu sztandarów na sygnał dwutonową trąbą trębacze grają fanfarę, podczas której prezes Komitetu odsłania pomnik.

Po ukończeniu fanfary następuje poświęcenie pomnika, poczem na sygnał trąbką dwutonową chóry wykonają „Boże coś Polskę", poczem prezes Komitetu wygłasza przemówienie.

Po ukończeniu na sygnał „Marsz" trąbką pochód rozpoczyna defiladę i składanie wieńców, chóry zaś rozpoczynają pieśń „Patrz Kościuszko na nas z nieba" oraz „Jeszcze Polska nie zginęła".

Po ukończeniu tych pieśni orkiestry na zmianę grają różne marsze, aż do ukończenia defilady. Poczem się rozchodzą.

Regulamin pochodu.

Aby utrzymać porządek, nadać powagę pochodowi, należy wszystkim uczestnikom pochodu, członkom służby honorowej, korporacjom zastosować się do niniejszego regulaminu.

§ 1 — § 3. Ustawienie grup w pochodzie odbędzie się według dokonanego przez Sekcję pochodową losowania.

§ 4. Każda grupa wyznacza z pośród siebie jednego członka do służby honorowej, obowiązkiem którego jest informować i wskazywać miejsca korporacjom do danej grupy.

§ 5. Każda korporacja od siebie wyznacza: na każdych 24 ch ludzi po 2 członków do służby honorowej (po jednym z każdej strony) dla utrzymania porządku.

§ 6. Członkowie honorowi straży od korporacji zgłaszają się o informacje do członków honorowych straży danej grupy do której należą. Ci ostatni zwracają się do członków komisji pochodowej za pośrednictwem w tym celu zorganizowanej służby łącznikowej, pełnionej przez harcerzy.

§ 7. Dla łatwego orjentowania się członkowie służby honorowej będą mieli następujące oznaki:

1) Członkowie sekcji biało-czerwone opaski na lewym ramieniu, 2) Członkowie honorowi grup biało czerwone kokardki na lewym ramieniu, 3) Członkowie honorowi korporacji wstążeczki na lewym ramieniu, 4) harcerze łącznikowi w stroju harcerskim.

§ 8 Przy ustawianiu starsi uczniowie szkół ludowych trzymać będą tablice z napisami i numerami wylosowanych korporacji i za tą tabliczką winny korporacje się ustawiać.

§ 9 Ustawienie do pochodu należy formować w kolumnie szóstkowej. Każda korporacja, która posiada sztandar lub wieniec ustawi się w porządku następującym: czoło korporacji sztandar i asysta (3 osoby), wieniec i asysta (3 osoby) reszta uczestników w kolumnie szóstkowej.

§ 10. Po nabożeństwie delegacje ze sztandarem (o ile posiadają) wracają do swoich korporacji, skąd na dany sygnał trąbką z orkiestry pochód rusza równym miarowym krokiem.

§ 11) Podczas pochodu członkowie straży honorowej przy swoich grupach i korporacjach obowiązani są przestrzegać i dopilnować, aby pochód nie tworzył zwartej masy, lecz należy utrzymać pomiędzy grupami odstęp swobodny 6 kroków, a korporacjami 3, co wpłynie na przejrzystość pochodu.

§ 12. Po dojściu czoła pochodu do pomnika cały pochód staje, ustawiając się po lewej stronie ulicy (idąc w stronę pomnika). Na dany trąbką sygnał sztandary z asystą wychodzą z szeregów, w kolejnym porządku, dochodzą do pomnika, ustawiają się półkolem, poczem odbędzie się odsłonięcie, poświęcenie i przemowa. Po akcie tym sztandary pozostają przy pomniku reszta pochodu na dany sygnał trąbką rusza defiladą koło pomnika, przyczem odbywać się będzie składanie wieńców przez korporacje w takim porządku, w jakim postępuje w pochodzie.

§ 13. Dla złożenia wieńca występuje z korporacji tylko delegacja z 3 osób, poczem po złożeniu wieńca delegacje pozostają przy pomniku, korporacja zaś w danej chwili defiluje przed pomnikiem.

§ 14. Po przedefilowaniu przed pomnikiem grupy rozchodzą się w kierunku wskazanym przez członka komisji pochodowej.

§ 15. Zbiórka grup na ul. Sienkiewicza o godz. 10-tej rano, Zbiórka delegacji do kościoła na cmentarzu kościelnym o godz. 9 tej rano.

Porządek pochodu.

(Według wyniku losowania.)

1) Komitet obchodowy ścisły;
1a) Władze Państwowe Polskie;
2) Duchowieństwo;
3) Rada Miejska i Opiekuńcza;
4) Weterani 63 roku;
5) Orkiestra I-a;
6) Harcerze;

Grupa I. Szkoły średnie i deleg. szkół ludowych.

7) Delegacje szkół ludowych;
8) Szkoły żeńskie średnie;
9) Szkoły męskie średnie;
10) Szkoły fachowe;
10a) Grupa akademików.

Grupa II. Stowarzyszenia zawodowe.

11) Stow. kupców polskich;
12) Stow. Przemysłowców Król. Polskiego;
13) Związek Felczerów;
14) Stow. Majstrów Fabrycznych;
15) Pracownicy Tow. „Fitzner i Gampner";
16) Związek Zecerów;
17) Kopalnia „Wiktor";
18) Stow. wzajem. pom. prac. Handlowych;
19) Stow. naucz. szkół średnich;
20) Związek Kupców Samodzielnych;
21) Stow. Naucz. szkół ludowych;
22) Stow. kelnerów;
23) Związek Ogrodników;
24) Stow. kolejarzy;
25) Zrzeszenie pracowników miejskich;
26) Polskie związki zawodowe;
27) Komitet żywnościowy;
28) Chrześcijański Związek Robotniczy;
29) Stowarzyszenie Właścicieli Nieruchomości;

Grupa III. Towarzystwa kulturalno-oświatowe i społeczne.

Orkiestra II ga.

30) Stow. Matek Chrześcijańskich;
31) Tow. Muzyczne w Sielcu;
32) Tow. Lekarskie;
33) Tow. Kolonji Letnich;
34) Tow. Krajoznawcze;
35) Tow. Dobroczynności;
36) Tow. Szerzenie Wiedzy Handlowej;
37) Polska Macierz w Sosnowcu;
38) Tow. Higieny;
39) Dom Ludowy;
40) Polska Macierz w Pogoni;
41) Straże Ogniowe;
42) Stow. Techników;
43) Sokół;
44) Tow. Św. Zyty;
45) Sekcja wzajemnej pomocy;
46) Lutnia;
47) Patronat Harcerstwa Polskiego;
48) Liga Kobiet;
49) Gospoda Mieszczańska;
50) Tow. pomocy ubogich wyzn. mojż;
51) Tow. Wpisów Szkolnych;
52) Patronat drużyn Berka Joselewicza;
53) Tow. Przemysłu i Handlu;
54) Tow. „Przyszłość".

Grupa IV. Cechy.

55) Cech Blacharzy-Szklarzy;
56) Cech Malarzy;
57) Cech Rzeźniczy;
58) Cech przemysłu drzewnego;
59) Cech krawców;
60) Cech piekarzy;
61) Cech ślusarzy;
62) Cech fryzjerów;
63) Cech mistrzów murarskich;
64) Cech zdunów.

Grupa V. Prasa.

65) Kurjer Zagłębia;
66) Iskra.

Grupa VI. Kooperatywy.

67) Tow. Pożycz. w Sielcu;
68) Promień;
69) II. Tow. Pożyczk. Oszczędn.;
70) I. Tow. Pożyczk. Oszczędn.;
71) Pogoń;
72) Tow. Pożyczk. Oszczędn. w Pogoni;
73) Łączność;
74) Echo.

— **Pomnik Kościuszki w Warszawie.** Dzisiaj w wielu sklepach pojawiły się do sprzedania nalepki, dochód z których jest przeznaczony na budowę pomnika Kościuszki w Warszawie W ten sposób Stolica nasza daje możność mieszkańcom najdalszego zakątka kraju rzucić swój grosz na pomnik Narodowego Bohatera. Wdzięczni jesteśmy za ten pomysł Warszawie, gdyż pomniki naszych wielkich powstawać winny nie wyłącznie kosztem ofiar uprzywilejowanych, lecz z datków groszowych ludu całego. Tak powstał pomnik Mickiewicza, tak też powstanie pomnik Kościuszki w Warszawie.

— **Komitet Obchodu Kościuszkowskiego** podaje do wiadomości, iż w swoim czasie ogłoszone przez Komitet warszawski zaproszenie na zjazd do Warszawy, odnosiło się tylko do Poznańskiego i Galicji, wobec czego delegacja z Sosnowca nie wyjedzie.

— **O ofiary.** Komitet Obchodu Kościuszkowskiego prosi instytucje i osoby, które otrzymały listy składkowe, o łaskawe wnoszenie zebranych funduszów na ręce skarbnika p. Dobrzenieckiego jeszcze przed upływem przekluzyjnego terminu.

Ze względu na zbliżającą się uroczystość obchodową, nie wątpimy, że składki i ofiary na cel tak wzniosły popłyną szerszym strumieniem.

— **Ze Związku górników.** Zarząd Polskiego Związku Zawodowego robotników przemysłu górniczego wzywa członków Związku, aby zgromadzili się

w uniformach górniczych w niedzielę o godz. 9 i pół rano w domu Związkowym na Pogoni, skąd orszak pochodowy wyruszy do kościoła sosnowieckiego.

— **Ze Straży.** Komenda Straży Ogniowej Ochotniczej wzywa wszystkich członków aby w dniu 14 b. m. t. j. w niedzielę o godzinie 7 i pół rano stawili się w pełnym uniformie na placu ćwiczeń w celu przyjęcia czynnego udziału w obchodzie Kościuszkowskim.

— **Ze Stow. kolejarzy.** Zarząd Stowarzyszenia b. kolejarzy niniejszem uprasza swych członków o liczne zebranie się w niedzielę dn. 14 b. m. o godz. 10 rano przed kancelarją Stow. przy ul. Starososnowieckiej Nr. 12, celem wspólnego udania się do kościoła i wzięcia udziału w pochodzie.

— **Z cechu fryzjerów.** Zarząd cechu fryzjerów zawiadamia swych członków, że na ogólnem zebraniu postanowiono wszystkie zakłady fryzjerskie zamknąć w nadchodzącą niedzielę, w celu wzięcia udziału w obchodzie Kościuszkowskim. Zarząd prosi członków o jak najliczniejsze przybycie do „Gospody Mieszczańskiej o godz. 8 i pół rano, poczem cech uda się ze sztandarem na czele do kościoła na nabożeństwo.

— **Od elektromonterów.** Zarząd Polskiego Związku zawodowego elektromonterów za naszem pośrednictwem podaje do wiadomości członków, że w niedzielę dnia 21 b. m. o godz, 3 po południu w sali dolnej domu własnego na Pogoni odbędzie się nadzwyczajne walne zgromadzenie, na którem dokonany będzie wybór Zarządu. Jednocześnie przypomina się członkom, aby uiścili swe zaległe składki, bo w myśl regulaminu członkowie zalegający ze składkami dwa miesiące nie mają głosu decydującego w obradach.

— **Inspektorzy szkolni.** Wobec przewidywanego wkrótce podziału okręgów szkolnych dwupowiatowych na jednopowiatowe departament W. R, i O. P. komunikuje, że przyjmuje nadal podania na stanowiska inspektorów okręgowych. Pierwszeństwo mają kandydaci z ukończonem wyższem wykształceniem. Podania składać należy do dnia 27 października (włącznie) w departamencie W. R. i O. P. (Mazowiecka 22.) Do podania dołączyć należy: życiorys, odpisy dyplomów, świadectw, stwierdzające liczbę lat pracy nauczycielskiej, oraz świadectwa lekarskie.

— **Z sądownictwa.** Komornik przy Królewsko-Polskim Sądzie Okręgowym w Sosnowcu p. J. Łakota zawiadamia, iż w swojej kancelarji w Zawieciu (ul. Wielki Swiat Nr. 3) przyjmuje osobiście interesantów i dopełnia wypłat w poniedziałki piątki od godz. 10 do 12 rano z wyjątkiem dni świątecznych. Pozostałe dni tygodnia są przeznaczone na spełnianie czynności poza obrębem Zawiercia.

— **Z komisji żywnościowej.** Komisja Żywnościowa RMO. w Sosnowcu podaje do wiadomości, że jatki w sobotę i w niedzielę będą nieczynne.

Ogłoszenie.

„Zwraca się na to uwagę, że z dniem 20-go października 1917 roku upływa termin oddania rządowych deklaracji majątkowych. Każdy, posiadający majątek co najmniej w wartości 75,000 marek (nie rubli) jest obowiązany zaopatrzyć się w formularz w magistracie, prawidłowo go wypełnić i do dnia 20-go b. m. oddać w Cesarskim urzędzie powiatowym (wydział podatkowy).

Pomimo, że na ostatniem posiedzeniu sejmiku powiatowego zarządano odłożenia terminu wyboru członków komisji szacunkowej okoliczność ta nie wpłynęła na dalsze prace w celu ustanowienia podatku majątkowego.

Deklaracje majątkowe powinny być zwrócone w urzędzie powiatowym najpóźniej do dnia 20-go października 1917 roku, w przeciwnym bowiem razie grożą kary, przewidziane w ogłoszeniach danych do publicznej wiadomości".

W zast. podp. Dr. Hübsch.

Z Będzina.

+ Wezwanie Rady rzemieślniczej. Rada Rzemieślnicza wzywa wszystkie zawody rzemieślnicze do wzięcia jak najliczniejszego udziału w uroczystości Kościuszkowskiej. Niechaj dzień ten Bohatera naszego będzie jedną manifestacją rzemieślnictwa, niechaj nigdzie prastarych sztandarów rzemieślniczych niezbraknie. Jak ongi na wezwanie Naczelnika rzemieślnictwo polskie zaciągało się pod Jego sztandary, by bronić wspólnie granic Ojczyzny przed odwiecznymi wrogami naszymi, tak i w dniu stulecia śmierci naszego Wodza, niechaj stanie rzemieślnik polski zwartym szeregiem ramię przy ramieniu.

+ Węgiel. Z dniem 11 października komisja aprowizacyjna dla ludności chrześcjańskiej i komitet żywnościowy żydowski rozpoczęli sprzedaż węgla po 6 pudów na rodzinę miesięcznie po cenie: orzech marek 4,20, pospółka marek 3, 80. Do 1 listopada wydawane jest tylko po 3 pudy, połowę orzechu i połowę pospółki.

+ Kara administracyjna. Właściciel sklepu z piwem przy zbiegu ulicy Sączewskiej i Kołłątaja za uprawianie handlu po godzinie 10 wieczorem, został skazany na zapłacenie 300 marek kary.

Z Zagórza.

Komitet Obchodu Kościuszkowskiego w Zagórzu opracował następujący program uroczystości:

Niedziela dnia 14 b. m. Zbiórka wyznacza się na godzinę 9 rano na punkt zborny Huta Paulina, dla wyruszenia stamtąd pochodu do kościoła na nabożeństwo. Zaprasza się wszystkie stowarzyszenia i korporacje: a więc Macierz Szkolną w Zagórzu, Józefowie i Klimontowie, rzesze robotnicze kopalni „Ignacy", „Władysław", Hutę „Paulina", Straż ogniową, T-wo Sokół w Zagórzu i Klimontowie, Dobroczynność, Komitet Ratunkowy, Radę Gmina, Obywateli wsi Zagórze, Józefowa, Klimontowa, Lutnię kościelną, wszystkie szkoły gminne i prywatne, ochronki i t, d.

Z kościoła pochód uda się na odsłonięcie tablicy pamiątkowej na gmachu gminnym; po południu o godz. 3-ej odbędą się ćwiczenia sokole, O godz. 6 wieczorem w lokalu ochronki odbędzie się: 1) odczyt o Kościuszce, 2) śpiewy chóralne, 3) przedstawienie amatorskie: „Grom Maciejowicki".

W tymże dniu sprzedawane będą na ulicach znaczki pamiątkowe.

Komitet Obchodu Kościuszkowskiego w Zagórzu tworzą pp.: Tomasz, Bielski, Franciszek Jędrusik, Stanisław Gadomski, Stefan Wylazłowski, ks. kan. Zamojski, Marja Pogorzelska, Marjan Domagała, Stanisław Pawłowski, Wiktor Bajer, Roman Michalik, Szymon Kawczyński i Aleksander Bonikowski.

Redaktor odpowiedzialny JOZEF OSKOLSKI. Wydawca ANTONI MAZURKIEWICZ. Drukarnia „KURJERA ZAGŁĘBIA" ul. Dęblińska Nr. ..
Za pozwoleniem Cenzury Niemieckiej.